

Transcriptie Henk Scheltens 22 november 2019

Deze transcriptie is leesbaar gemaakt. Daarvoor zijn irrelevante gedeeltes weggelaten.

00:00:00

Interviewer: Welkom Henk Scheltens. Wij zitten bij het voormalige PTT/KPN gebouw. Het is vandaag 22 november 2019. Uw Geboortjaar is 1947.

Kunt u mij vertellen wanneer u hier bij de PTT bent begonnen?

00:00:29

Henk Scheltens: Ik ben bij de PTT begonnen in oktober 1971. Ik had op de UTS (?) gezeten en later de MTS. Ik woonde in Leeuwarden. In die tijd was het crisis en kon ik geen werk vinden. Toen ben ik naar het westen van het land gegaan en ben ik in Haarlem begonnen bij de PTT. Op de Raaks (?). Daarna nog een interne opleiding gehad van anderhalf jaar. En uiteindelijk in '73 bij de Afdeling Projecteren telefooncentrales terechtgekomen. Een soort van engineeringbureau. Ondertussen had ik een flatje gevonden in Alkmaar. Waar meerdere mensen die in Haarlem werkten en ook graag in Alkmaar wilden gaan werken, maar dat lukte niet. Door de oliecrisis ten tijde van Joop den Uyl. Was er geen benzine meer en kon je niet meer rijden. Toen zijn we tijdelijk gestationeerd in Alkmaar. In dit gebouw waar we nu zitten.

00:01:41

Interviewer: Het was dus net gebouwd?

00:01:50

Henk Scheltens: In 1972 tijdens mijn opleiding bij PTT was ik hier ook al in het gebouw actief. Meehelpen met de installatie van een nieuwe telefooncentrale in dit gebouw. Maar uiteindelijk zijn we in 1975 hier gekomen op tijdelijke basis, maar dat werd op een gegeven moment definitief en zijn we in Alkmaar met de afdeling hier gestationeerd. De afdeling projecteren en telefooncentrales.

00:02:16

Henk Scheltens: In die tijd was ook een campagne gaande om mensen binnen te halen voor de instandhoudingsdienst. De mensen die dan de noodcommunicatie konden doen, werd ook wel nucleair chemisch onderkomen genoemd, moesten in ieder geval er voor zorgen dat de noodcommunicatie in stand gehouden kon worden tussen het bestuur en hulpdiensten. Daar zijn mensen voor nodig. En die mensen die daarvoor nodig waren, die moesten breed inzetbaar zijn. Mensen van de binnendienst, van de buitendienst, van de Algemene Dienst en van de stroomvoorziening. Buitendienstmensen die kabelwerkzaamheden deden. Grote verdeelkasten in de straten. Mensen van de binnendienst die op hoofdverdelers werkzaamheden konden doen. Kortom, een breed scala aan kennis binnen zo'n organisatie. Er was ook een hele goeie band want je komt mensen van allerlei pluimage tegen.

00:03:21

Henk Scheltens: De heer Van de werf en ik werden benaderd door de projectleider. Dat was toen destijds Beukers. Voor NC-specialisten. Nucleair Chemisch specialist.

00:03:48

Henk Scheltens: Daar hebben we ja tegen gezegd. We hebben een opleiding gehad in Putten.

Dat was bij de stafschool van BB, De Vanenburg in Putten. Dat was ook wel weer bijzonder want de meeste mensen waren daar verplicht aanwezig. Die hadden er helemaal geen zin in. Waren mensen uit het bedrijfsleven die als dienstplichtige Militair gediend hadden.

00:04:28

Interviewer: Was dat in Putten een landelijke opleiding?

00:04:40

Henk Scheltens: Ja. Dus wij vonden dat wel leuk. We worden NC-specialisten en die andere mensen die hadden er geen zin in. Dat was bijzonder, een verschillende insteek. We hebben daar een opleiding gehad van 14 dagen.

00:04:56

Henk Scheltens: Maar als we teruggaan naar de start van de instandhoudingsdienst. Mensen die geworven waren die kregen hier een opleiding in dit gebouw. Daar zaten wij dus ook bij. We waren toen nog geen NC specialisten. We hebben dus ook de opleiding nog helemaal gevolgd. Ik dacht dat die 16 weken geduurd heeft. Ik kan het wel uitzoeken. Ik denk dat t in een document staat. Dat was een pittige opleiding. Op een doordeweekse middag, duurde drie uur. Ik weet niet zo gek veel meer van. Natuurlijk iets over de kernbommen, Fall Out en chemische besmettingen en hoe je daarmee om moest gaan en hoe je kon beschermen. Dat soort zaken. 16 weken, dat is wel heel erg lang.

00:06:17

Interviewer: Kan u zich nog iets herinneren over lesmateriaal? Was het dan uit boeken of dia's, foto's of een leesboek? Kreeg u opdrachten mee die u thuis moest maken?

00:06:28

Henk Scheltens: Ik zou het niet meer weten. Is weinig van bijgebleven. In 1990 is de boel hier gestopt en dan moet je dat bewaren, dat heeft niet veel zin.

00:06:54

Henk Scheltens: Operationeel was de instandhoudingsdienst hier in Alkmaar in 1975. Waren mensen allemaal voor opgeleid. We hadden allerlei kennis in huis. Ook mensen van Algemene dienst. We hadden iemand die goed kon koken. We hadden een voormalige groenteboer. Die had ook nogal wat connecties buiten de bunker bij de middenstand voor vers brood en dat soort zaken tijdens oefeningen. We hadden een stroomvoorzieningsspecialist wat ik al aangaf. We hadden ook kantoormensen. Die heel geschikt waren voor plotwerkzaamheden. Die hebben daar ook een opleiding in gehad. Heel belangrijke functie ook binnen de organisatie.

00:08:05

Interviewer: Heeft u een idee hoe groot de groep in totaal was?

00:08:18

Henk Scheltens: We waren met 33 personen.

00:08:19

Interviewer: En die hele groep werd dus eigenlijk de instandhoudingsdienst genoemd?

00:08:24

Henk Scheltens: Daar zaten nog een paar mensen van de berichtendienst bij, dacht stuk of drie. Dus 30 mensen van de instandhouding dienst. Eigenlijk hoorde de berichtendienst er ook bij. Als we de bunker ingingen dan gingen zij ook mee. Alleen tijdens oefenavonden, wat één keer in de veertien dagen hadden we oefenavond, dan was de berichtendienst daar niet bij. Want die hadden een eigen oefenprogramma. Maar tijdens oefeningen, als we 48 uur de bunker ingingen, dan was de berichtendienst er ook bij. Die oefeningen waren meestal van vrijdag 12 uur tot zondag 12 uur.

00:09:14

Interviewer: En hoe vaak vonden die plaats?

00:09:17

Henk Scheltens: Jaarlijks, eenmaal per jaar. En hebben zelfs nog een 3- daagse oefening gehad.

00:09:37

Henk Scheltens: Zijn ook een keer naar de Ardennen geweest. Dat jaar hebben we hier geen bunker oefening gehad. Anders werd het een beetje teveel van het goede. Dus een man of dertig, van door de hele organisatie heen.

00:09:54

Interviewer: En moesten mensen nog iets tekenen om een deel van die ploeg te zijn?

00:10:10

Henk Scheltens: We hebben daar hele discussie met elkaar over gehad tijdens oefenavonden. Want stel je voor. Je gaat de bunker in en hier laat je gezin thuis. Geen idee hoe dat zou gaan. Weet ik niet. Er was niets dat je moest ondertekenen. Werd wel over gesproken om mensen te gaan bewapenen. Maar wij als NC-specialisten hebben ons landelijke daartegen verzet. Dat heeft geen zin om die te gaan bewapenen en andere mensen buiten te gaan houden. We hadden ook binnen de groep ook BV'ers (beveiligers). Die waren voor hun kennis in de instandhoudingsdienst en niet omdat ze bv-er waren. BV-ers konden schieten en die hadden ook pistolen. Die hadden ze niet bij zich, maar stonden hier in een kluis in het gebouw. Eens in drie weken hadden ze schietoefeningen beneden in de fietsenkelder. 's Avonds stonden daar toch geen fietsen in en werden er schietoefeningen gehouden. Er is wel sprake geweest om die mensen hun wapens mee laten nemen. We hebben gezegd dat we dat toch maar niet doen. Het leek ons niet verantwoord.

00:11:53

Interviewer: Dat ze hun wapens mee zouden nemen tijdens een calamiteit naar de bunker?

00:12:00

Henk Scheltens: Ja. Dat zijn best lastige gesprekken om te voeren. Ik heb zelf geen kinderen dus ik kan me daar geen voorstelling van maken, maar mensen die hier beneden zaten en die vrouw en kind of man een kind thuis lieten. Dat is best wel moeilijk. Hoe je zou reageren in z'n situatie, geen idee. Werd wel gezegd: ik neem mijn kinderen mee. Als iedereen zijn gezin meenemen kon het niet meer goed functioneren. Het had in mijn ogen misschien wel goed kunnen functioneren. Of het had helemaal niet gefunctioneerd.

00:12:51

Interviewer: Kregen jullie ook hier iets mee van de psychologie van de mens. Hoe gaat dat dan, voor langere tijd in een bunker? Tijdens uw opleiding?

00:13:11

Henk Scheltens: Nee, helemaal niet. Je moest gewoon voor zorgen dat communicatie in stand gehouden werd.

00:13:25

Henk Scheltens: Opleiding was dus de BB Staf school in Putten. De NC-specialist opleiding werden ook door anderen gedaan in Putten. Mensen die verplicht waren erheen te gaan. Wij deden dat vrijwillig. Dat was wel bijzonder.

00:13:44

Interviewer: We hadden net in de bunker over biologische aanvallen. Daar werd eigenlijk wel tijdens de BB opleiding aandacht aan besteed?

00:13:53

Interviewer: Daar werd wel aandacht aan besteed. We hebben daar nooit verder aandacht aan besteed tijdens oefeningen of oefenavonden. Wel nucleair en chemisch maar niet biologisch.

00:14:05

Interviewer: En wat leerde dan tijdens z'n oefening?

00:14:14

Henk Scheltens: Bijvoorbeeld er valt een kernbom op Den Helder, op de Marinehaven. Aan de hand van de zwaarte (zoveel KT) van de bom, de windrichting en windkracht kon de plotter met die gegevens al een plot maken. Konden we dan op de kaart zien hoe het Fall Out gebied zich zou ontwikkelen. Hoe het na een uur of twee eruit ziet. En zo werd het gebied in kaart gebracht. Tijdens de oefening was er een bericht via de telex binnengekomen met de opdracht er moest een verbinding gemaakt worden bij dat Fall out gebied. Zo werd die oefening al in elkaar gezet. Dan gingen wij kijken is het nog verantwoord was om mensen daarheen te sturen. Of kunnen mensen misschien op een later moment nog daar naartoe gaan. Dat was voor de NC- specialisten de opdracht om dat in kaart te brengen van hoe gaan we die ploegen aansturen. Ik weet niet meer de exacte getallen, maar je mocht een persoon maar voor een bepaalde tijd in een Fallout gebied laten functioneren. Maar ik weet niet meer voor hoeveel tijd en wat ze op mochten lopen. Je had dan wel zo'n meetinstrument had je bij, de mensen die naar buiten gingen. Die konden zien hoeveel radioactieve straling ze opliepen en die wisten ook zoveel mag ik hebben of anders moet ik wegwezen. Dat kregen ze tijdens de opleiding hier te horen.

00:16:03

Henk Scheltens: Dat was dan het dilemma, kunnen we die klus klaren in die tijd. We hebben een keer een noodverbinding moeten maken op het strand in Egmond. 's Winters zijn de strandtenten weg, maar er liggen nog wel kabels. Daar moest dus een telefoonverbinding gemaakt worden. Je had hier in de NCO een kaartenbak waar de verbindingen opstonden. Je had geen computers in 1975, die had je wel, maar niet in het NCO. Als wij oefeningen gingen draaien, dan werden die meegenomen. Ook bij Calamiteiten. Daar stond alle informatie op, welke verbindingen en dat soort zaken. Die verbindingen op het strand moesten worden gemaakt. Dat was natuurlijk een Fallout maar dat kon misschien net gerealiseerd worden. Die

kabels moest opgegraven worden. In een telefooncentrale in Egmond en in Alkmaar moest er nog een verbinding omgezet worden, dus er waren twee ploegen op stap. En dat lukte dus en dan was dat een succes. De politie werd wel geïnformeerd dat er een oefening gaande was. Want er gingen ook wel eens mensen met perslucht op en met gaspakken aan de straat op. Dan gingen mensen de politie bellen, van wat is hier gaande? Dan wist de politie dat er een oefening gaande was.

00:18:15

Henk Scheltens: De sfeer in de groep was goed. Iedereen wilde eigenlijk bij de instandhoudingsdienst. Dat had niet alleen met de sfeer te maken. Maar had er ook mee te maken dat, kan niet zeggen dat het een elitaire groep was, maar het was wel een bijzondere groep. Eens in de 14 dagen hadden we een oefenavond (woensdagavond). Voordat we de oefenavond ingingen, gingen we eerst met de hele club uit eten. Hier bij de Hadewijchstraat gingen we bij de chinees eten. Een uurtje en om 18:00 dan begonnen we hier voor twee uur tot acht uur de oefenavonden. Van zes tot acht uur.

00:19:14

Henk Scheltens: Werden over allerlei zaken gesproken. Maar ook als er echt iets gebeurt, hoe ga je daar mee om? De plotters kregen een opdracht en die moest wel iets plotten. De verbindingdienst moest een verbinding maken. Simpele dingen, maar dat we wel actief bezig waren. De teams deden apart een opdracht die ze kregen van Jaap van der Werf of van mij. En begeleiden we mensen daarin. Maar het kon ook wel zijn dat we gewoon met elkaar in discussie gingen. Van waar zijn we met de laatste oefening daartegen aangelopen. Hoe kunnen we dat wat misschien in het vervolg beter doen? Een stukje evaluatie van de oefeningen. Dat was één keer in twee weken.

00:20:04

Interviewer: En kunt u zich herinneren dat er rare dingen voorvielen? Of dat er iets totaal mis ging?

00:20:17

Henk Scheltens: Het was een hele leuke groep mensen. Als buitenstaander zou je denken dat is toch wel een ongeorganiseerde rotzooitje. Maar tijdens oefeningen waren we enorm gedreven om het voor elkaar te krijgen.

00:20:39

Henk Scheltens: In Haarlem was ook een instandhoudingsdienst. Alkmaar en Haarlem vielen in die tijd onder telefoondistrict Haarlem. Had in Alkmaar en in Haarlem dus een instandhoudingsdienst. En onderling moesten ook wel verbinding gemaakt worden. In oefeningen van 48 uur. Waar bijvoorbeeld een verbinding moest worden gemaakt van Den Haag, via Haarlem, Alkmaar naar Den Helder toe.

00:21:17

Interviewer: Dat was een landelijke oefening?

00:21:23

Henk Scheltens: Nee, in Den Haag werd dan afgesproken wij gaan een oefening draaien. Zorgen jullie dat er bezetting is en dat wij die oefening kunnen draaien. Dat was natuurlijk de kunst om als eerste jouw stuk al klaar te hebben. Het was heel gedreven en dan zag je dat het geen ongeorganiseerde bende was, maar een gesmeerde machine.

00:21:55

Henk Scheltens: De instandhoudingsdienst was heel populair. Mensen wilden er graag bij. Er viel er wel eens een persoon af. We hoefden nauwelijks te gaan werven. Ze melden zich wel, kan ik er nu bij?

00:22:11

Henk Scheltens: We moesten alleen kijken past het binnen de groep ten aanzien van techniek. Je moet die technische kennis hier zo breed mogelijk houden, dus daar werd wel naar gekeken. Maar iedereen was wat dat betreft welkom.

00:22:26

Interviewer: En wanneer is die groep ongeveer opgeheven?

00:22:27

Henk Scheltens: In 1999 was het helemaal verkocht. Dat was denk ik in 1989.

00:22:30

Interviewer: U liet eerder ook foto's zien dat er feestjes in de bunker werden gehouden. Ter ere van iets bijzonders?

00:23:10

Henk Scheltens: Stukje teambuilding. Het jaar afsluiten. Het zijn feestjes die werden georganiseerd door de groep zelf. We hadden beschikking over de bunker, dat was niet zo'n probleem. We konden lawaai maken, niemand hoorde ons daar. Maar het wordt ook gefinancierd door de groep zelf. Die Joop Beck (?) waar ik het net over had die had al wat connecties in de stad we inkopen konden doen. Dat waren altijd leuke avonden.

00:23:42

Interviewer: Zelf heb ik gehoord dat er een avond met partners waren?

00:23:48

Henk Scheltens: Dat hebben we ook een ook keer gehad. Ook zo'n soort avond wat je op die foto's hebt gezien, met een hapje en een drankje daarbij. Ook een rondleiding door de bunker. Het huisfront was ook wel geïnteresseerd. Hoe zitten jullie daar? Hoe ziet het eruit? De mensen dan zelf vertellen wat hun functie is en wat ze deden en hoe ze dat deden.

00:24:27

Henk Scheltens: Heb je wel eens gehoord van de kernramp van Tsjernobyl, in april 1986? Toen kwam er heel veel straling vrij. Tsjernobyl ligt een heel eind van Alkmaar af. En werd destijds ook door het ministerie van ... (?) aangegeven geen groenten van moestuintjes te eten want dat kan besmet zijn. Wij hebben het hier kunnen meten. We hadden hier meetinstrumenten. Waar we dan dat konden meten. Dat was voor het eerst eigenlijk dat je dat kon gebruiken, werk dat ook?

00:25:20

Henk Scheltens: Je moet me niet meer vragen van bestaande getallen, maar je hebt ook altijd de achtergrondstraling. Dat konden we ook meten. Dit was wel iets heftiger.

00:25:31

Interviewer: Zagen jullie dat meteen als een oefening dat jullie met zijn allen de bunker ingingen?

00:25:37

Henk Scheltens: Nee, Van der Werf en ik dachten laten we kijken beneden of we dat kunnen zien? Wel meegenomen in een oefenavond en vertelde we hoe dat er uitzag. Nee, we hoorden van Tsjernobyl. Het was toen ook Oostenwind. Meestal is het Westenwind. Het kwam deze kant uit. En dachten laten we eens kijken of we het kunnen meten.

00:26:02

Interviewer: Was u persoonlijk ook erg bezig met als de Russen komen? Wapenwedloop? Of mensen in uw omgeving in Alkmaar die toch een beetje gespannen waren?

00:26:24

Henk Scheltens: Alkmaarders zijn redelijk nuchter. Nee, speelde helemaal niet thuis.

00:26:34

Interviewer: U had geen noodpakketten thuis?

00:26:39

Henk Scheltens: Niemand ging er volgens mij vanuit dat er ooit zoiets zou gebeuren.

00:26:48

Henk Scheltens: Het management interesseerde mij. Vanaf de jaren 1987 ben ik het management ingaan. Bij de instandhoudingdienst heb ik wel heel veel geleerd ook met mensen om te gaan. Dat gaf mij toch wel een goede basis om het management aan te gaan.

00:27:24

Henk Scheltens: Ik ben in 1990 Manager engineering geworden. Diverse managementfuncties vervuld. Een opleiding gehad, HBO opleiding gevolgd. Ik had al een MTS opleiding, maar dat was geen HBO opleiding. In die tijd kon je bij de PTT ook heel veel studeren. Die ruimte kreeg je ook wel. Op die manier ben ik het hoger management ingegaan. Heb ik toch ook heel veel te danken aan de instandhoudingsdienst. Maar volgens mij stond er niemand bij stil, het kan weleens echt worden.

00:28:09

Interviewer: Ik ben nog benieuwd naar de trainingen. De 48 uren trainingen waren een weekend lang, maar dat was één keer in het jaar. Dan ook de oefenavonden die één keer in twee weken plaatsvonden. U vertelde eerder over de diensten. Ik had eerder begrepen dat het drie keer acht uur was, acht uur werken, acht uur rust en acht uur slapen. Maar voor u gold dan tijdens zo'n weekend 12 uur op en 12 uur af?

00:28:39

Henk Scheltens: We waren met z'n tweeën, twee NC specialisten. Later is er een derde bijgekomen. Dat was Hein Groeffsma. Die is helaas overleden. Die is er toen bijgehaald. Want je draaiden dan twee keer twaalf uren. Als je acht uur gewerkt had, dan ging je acht uur slapen. En dan acht uur op. Want ook als je op was kon je ook als reserve opgeroepen worden. We hebben wel gehad dat mensen 16 uur moesten draaien. Je had maar een beperkte groep.

Werden bestookt met allerlei opdrachten. Dan redde je dat niet met een groep die acht uur werkten. Dan moest je mensen uit de slaapzaal halen om een opdracht uit te voeren.

00:30:30

Henk Scheltens: 12 uur op en 12 uur af. Het is vrij veel natuurlijk, zeker als je langer dan 48 uur gaat draaien.

00:30:35

Interviewer: En u gaf net ook in de bunker aan dat u dan in de ziekenboeg sliiep. Dat u een eigen kamer had en rustig kon doorslapen?

00:30:42

Henk Scheltens: Dat klopt. Van der Werf ook. Die zat dan in de hoofdinstandhoudingskamer.

00:30:52

Henk Scheltens: Hij was ook een NC specialist. Hij en ik waren er vanaf het begin bij. Hein Groefsema is er later bijgekomen. Toen hadden we drie NC specialisten.

00:31:06

Henk Scheltens: We hebben ook wel eens een uitwisseling gehad zodat mensen hier binnen gewerkt hebben. Want we hadden wel eens gelijktijdig oefeningen in Haarlem en in Alkmaar. Had Haarlem een opdracht, dan was er een calamiteit en konden ze niet meer terug naar Haarlem. Dan moesten ze in Alkmaar schuilen. Kwam ook wel eens een groep vanuit Haarlem. Die kwam hier schuilen of omgekeerd. Dat is wel interessant want die mensen komen dan naar binnen. Hun spulletjes liggen allemaal in Haarlem. Ze zijn natuurlijk met open armen ontvangen worden en omgekeerd ook. Alle spullen werden geregeld. Een goed stukje teambuilding tussen verschillende NCO's.

00:32:01

Interviewer: Was er dan ook wel eens een landelijke oefening?

00:32:07

Henk Scheltens: Er werd een oefening met meerdere NCO's gedaan. Maar ik heb nooit een hele landelijke oefening meegemaakt. Wel eens een oefening dat in Zwolle een NCO bemand was en dat je daar wat communicatie mee had. En dan moest misschien zaken omgeleid worden. De meeste NCO's hadden onderling ook contact met elkaar.

00:32:37

Interviewer: Ik ben erg benieuwd naar de verbindingen die deze bunker had. Met de besturen en de gemeentes hier in de omgeving in heel Noord-Holland?

00:32:47

Henk Scheltens: De gemeentehuizen zoals in Den Helder, in Schagen en in Hoorn. Daar waren verbindingen mee. En als ze er niet waren, dan konden wij dus wel maken. Het was ook tijdens vrede niet noodzakelijk dat er altijd verbindingen waren, maar die konden vrij eenvoudig worden gemaakt als het nodig was. Dat was onze taak om dat in stand te houden en met de hulpdiensten. We hadden ook een verbinding met de Ruysdealkade waar de BB bunker was.

00:33:22

Interviewer: En ook met de KLD? De Korps luchtwacht Dienst?

00:33:27

Henk Scheltens: Dat zegt me niets. Ik kan me dat niet herinneren. Maar wel met het ziekenhuis hier in Alkmaar. Er waren er toen twee. Maar heel veel verbindingen die zijn er nu ook. En daar maakte je dan gebruik van. En als een verbinding wegviel dan moesten de mensen ervoor zorgen dat er via een andere rotering weer verbinding kwam.

00:34:06

Henk Scheltens: Er werd van uitgegaan dat als een NCO bemand moest worden, dan was alles nog intact. Of als er een bom werd gegooid dan moest iedereen meteen naar de NCO toe. Maar dan is nog niet alles weg. Dan zijn er altijd nog wel verbindingen mogelijk. Daar werd van uitgegaan. Er werd ook al van uitgegaan dat er eerst een dreigingsproces was. Het is niet meteen dat we met bommen gaan gooien. Je weet het niet, maar daar werd dan wel van uitgegaan. Dan kreeg je eerst een langzame opstart van het NCO, niet meteen de hele ploeg erin, maar een klein ploegje die dan de opstart doet. Dus die zaken voor elkaar maken dat als men binnenkomt ze meteen een plek kunnen opzoeken. Als er ergens een bom valt dan kijken wat is de schade en wat is de vraag? We hadden communicatie voorzien via de telex maar ook door de lucht. We hadden hier ook een antenne staan. We hadden ook een noodantenne. Die hebben we tijdens een 48-uurs oefening ook wel eens gebruikt. Was zo'n pomp antenne. Dat was een vrij forse antenne die dan op de binnenplaats opgepompt werd. Van daaruit konden we dus verbinding maken met onze mensen die het veld waren. Die hadden portofoons mee en die konden op die manier weer communiceren. Want we hebben hier die mast staan. Daar stonden ook antennes op voor ons. Voor communicatie met de jongens die in het veld waren. Maar als de communicatie wegviel hadden we het toch voorzien dat we de antenne konden oppompen. Die werd bovenop de nooduitgang neergezet.

00:36:07

Interviewer: Was er iemand die de leiding had van de instandhoudingsdienst?

00:36:15

Henk Scheltens: De hoofd algemene dienst, dat was eigenlijk de baas van de instandhoudingsdiensten. Zowel van Alkmaar als van Haarlem. Hij was ook een NC specialist in Haarlem. Hij is ook mee geweest naar de Ardennen toe. Maar de werkzaamheden, de aansturing van de instandhoudingsdiensten, daarvoor had je een afdeling die dat deed. Die ook de oefeningen voorbereidde, want wij werden bestookt met allerlei opdrachten. Een persoon die bij hem in het team zat die zorgde voor de oefenopdrachten.

00:37:05

Interviewer: Maar die gingen ook mee de bunker in? Wie coördineerde de bunker?

00:37:13

Henk Scheltens: Dat deed dus Van der Werf en ik. Die twee keer twaalf uur. De ene twaalf was hij degene en de andere twaalf had ik de leiding.

00:37:27

Henk Scheltens: Van der Werf was de oudste, dus dat was de baas. Maar hij zat ook in dit gebouw, hij was de chef versterkersstation. Had ook de sleutel van de bunker. Hij zorg er ook voor dat als er onderhoud gepleegd moest worden.

00:37:57

Interviewer: Leeft hij nog?

00:37:57

Henk Scheltens: Ik weet het niet.

00:38:21

Henk Scheltens: In 1975 zijn we begonnen. In 1985 kreeg een groot gedeelte van de groep een medaille van Hare Majesteit de Koningin. Voor tien jaar vrijwilligerswerk.

00:38:36

Henk Scheltens: Er waren personen erbij die ook andere activiteiten deden zoals EHBO of BV. Er waren ook personen bij de instandhoudingsdienst die hadden nog nooit ergens anders bij gezeten, die kregen in 1985 een oorkonde en de medaille. We kregen dat via de burgemeester.

00:39:03

Interviewer: U heeft die medaille nog?

00:39:04

Henk Scheltens: Ja, die heb ik niet meegenomen.

00:39:22

Henk Scheltens: In 1990 werd de instandhouding opgeheven. In april 2008 hebben we een reünie gehad. Dus het was 18 jaar nadat het was opgeheven. We hadden elkaar 20 jaar niet gezien.

00:39:42

Interviewer: U kwam niet nog collega's van hier tegen? Wanneer was het pand echt gesloten?

00:39:52

Henk Scheltens: Ik ben in Haarlem en Amsterdam geweest. Ik was hier eigenlijk nauwelijks meer. Zelfs nog eentje van de instandhoudingsdienst bij waar ik nog mee golf. Maar in april 2008 hebben wij dan de reünie gehad en dat was ook weer bijzonder. Die reünie was hier in de Hadewystraat bij de Chinees waar we altijd eten.

00:40:54

Interviewer: Hoe was dat om elkaar na zo'n lange tijd weer te zien?

00:41:02

Henk Scheltens: Heel bijzonder, veel herinneringen ophalen. Daar heb ik ook nog foto's van. Zal ik ook nog opsturen.

00:41:32

Henk Scheltens: Als er een chemische calamiteit was, dan kregen we gaspakken. Als de lucht natuurlijk ook niet zo zuiver was, dan hadden we gasmaskers. Maar als ze binnen een gebouw moesten en waar rookontwikkeling was of brand en ze moest toch naar binnen, en het was verantwoord, dan werd er perslucht gebruikt. De mensen zijn heel goed getraind in het gebruik van perslucht. (zie foto's). In Haarlem hadden we een instructeur Frans Armé (?). Hij was inspecteur van de brandweer. De interne brandweer, die gaf ook perslucht. Frans Arme

was ook NC specialist. Dus die wist ook van de instandhoudingsdienst. Hij heeft de jongens in Alkmaar en Haarlem opgeleid voor perslucht. Dat is een pittige opleiding geweest, maar ze hadden er ontzettend veel plezier in. Zelfs zoveel plezier dat Frans zei "ik ga stoppen. Ik ga niet meer met die jongens werken want ik vind het helemaal niks." Toen moeste even met elkaar gesproken worden tijdens een oefenavond.

00:43:59

Interviewer: Mochten andere mensen de bunker in? Mensen van buiten de instandhoudingsdienst?

00:44:05

Henk Scheltens: Wel mensen die daar werkzaamheden moesten doen. Landelijke had je aansturing vanuit Den Haag voor de NCO's en werd het ook wel geïnspecteerd of metingen gedaan naar olie en water. Is watervoorziening wel in orde? Voor de rest was er geen toegang tot de bunker. Er was ook wel eens iemand uit Den Haag bij een oefening aanwezig om te kijken hoe gaat dat. We hebben ook al NC specialisten uit andere districten gehad die zelf nog geen bunker hadden, maar wel een keer mee wilden kijken hoe het ging. Dat zijn belanghebbenden die erbij waren, maar voor de rest kon je daar niet zomaar in.

00:45:05

Interviewer: Er is natuurlijk ook de bedrijfszelfbescherming van de PTT hier. Dat staat los van de instandhoudingsdienst? Dat was meer voor de medewerkers van de rest van de PTT zodat die ook ergens konden schuilen?

00:45:20

Henk Scheltens: We hadden de bv beveiliging, de EHBO, BHV'ers. Als er bijvoorbeeld bij een brand het brandalarm af ging. Die mensen begeleiden iedereen naar buiten toe en werd je ergens opvangen. Deze mensen waren er niet voor om ergens te schuilen in een ruimte waar je een fall out kon overleven.

00:46:07

Interviewer: Jullie konden alleen in de bunker. Ik ben heel benieuwd hoe dat dan met andere medewerkers zou gaan. Daar was natuurlijk de beveiliging voor nodig?

00:46:19

Henk Scheltens: Daar hebben we dus niet voor gekozen. Misschien heeft het ook te maken met het langzaam opstarten. Want als je opgestart bent dan kun je van buitenaf niet meer de bunker inkomen. Je kunt wel de eerste deur openen van buitenaf, maar niet de tweede. Degene die dan opstart die zorgt er ook voor dat je niet meer binnenkomt. Je hebt gezien bij de eerste deur dat je een knopje hebt waar je je kunt melden. Dan mocht je wel of niet naar binnen. Stel je voor dat er zo'n situatie was geweest en er staan tientallen mensen voor de deur "Ik wil naar binnen". Daar zijn we niet in getraind hoe we daar mee om moesten gaan.

00:47:36

Interviewer: Nog even over het teamuitje in de Ardennen. Hoe was dat?

00:47:40

Henk Scheltens: Een stukje teambuilding. Was een organisatie die aan teambuilding deed. Die dan allerlei activiteiten bedachten, kanoën en vloten bouwen. Als groep een vlot bouwen is ook een stuk teambouwen. Abseilen en tokkelen. Mensen gingen echt wel over hun angst

heen. Maar er gebeurde ook wel vreemde dingen. Een malloot gooiden een slagroomsput in het kampvuur. Dat gaf een knal! We sliepen in tenten. Eentje die rookte gewoon in de tent. Die werd vrij snel de tent uitgezet.

00:49:15

Interviewer: Hoe ging dat in de bunker, mocht daar worden gerookt?

00:49:18

Henk Scheltens: Op de foto zie je in de commandantpost de asbakken op tafel staan. Dat mocht nog in die tijd. Nu zou het niet meer denkbaar zijn.

00:49:41

Henk Scheltens: De oefeningen in de Ardennen waren leuk, hadden niets met calamiteiten te maken. Dus pure teambuilding.

00:49:51

Interviewer: Kwam je ook wel eens op de commandopost van de BB in Alkmaar?

00:49:56

Henk Scheltens: We werden daarvoor uitgenodigd. We hebben ook BB mensen hier in de bunker gehad. Die hadden we ook uitgenodigd. Om dingen uit te wisselen. Dat je ook weet bij een oefening of een echt calamiteiten hoe de andere kant er uit ziet. Ze kwamen dan buiten de oefeningen om een keer kijken. Was eenmalig voor een rondleiding, weet niet meer wie dat waren. Wat ik wel weet te herinneren, was dat ze onder de indruk waren van de faciliteiten van communicatie. De verbindingen, de antennes en portofoon. Wij vonden de bunker in de Ruysdealkade er ook prima uitzien.

00:51:25

Interviewer: Ik was benieuwd naar de nooduitgang in de bunker. Hebben jullie daar ook wel eens oefeningen mee gedaan?

00:51:34

Henk Scheltens: Ja, mensen stormden zo naar boven met gaspakken. Perslucht denk ik niet. We hebben er wel gebruik van gemaakt. Dat was dan tijdens een lang weekend. In zo'n lang weekend werden dat soort zaken geoefend. De verlichting of elektriciteit die uitviel, een noodstroomaggregaat die dan automatisch opstarte. Hoe ga je daarmee om? Noodstroomaggregaat valt ook uit. Dan moest je op de fietsen. Mensen moesten op bed liggen om geen energie te verbruiken. Niet zoveel zuurstof gebruiken dus alleen tijdens het fietsen. Dat soort dingen werden geoefend. Alles werd uitgeprobeerd. Ook de verbindingdienst die verbindingen maakte met Den Haag en met andere NC's en hulpdiensten. Eigenlijk tijdens zo'n oefening werd gekeken, werkt alles nog naar behoren? Konden mensen voor elkaar krijgen wat van hen verwacht wordt? Zoals verbindingen maken. Een telefooncentrale omzettingen doen over, de hoofdverdeleraar, dat soort werkzaamheden.

00:53:09

Interviewer: En dat ging eigenlijk altijd goed?

00:53:12

Henk Scheltens: De mensen waren heel erg gedreven om succes te maken. Tijdens

oefenavonden was het soms een ongeorganiseerde rotzooi , maar tijdens die oefening dan waren ze echt wel.

00:53:35

Interviewer: Werd er gewoon zelf gekookt door iemand in de bunker?

00:53:39

Henk Scheltens: Ja, er werd gekookt. We maakten geen gebruik van noodrantsoenen. Er was van alles nog te verkrijgen in die periode. Als we in nood zaten, dan gingen we noodrantsoenen gebruiken. We hebben wel een keer een maaltijd gemaakt van noodrantsoenen. Dat is ook wel genuttigd. Als het niet hoeft, dan moet je het ook niet doen.

00:54:20

Interviewer: Binnen de instandhoudingsdienst was het eten wel belangrijk. We hadden dan de groenteboer. Die had connecties. Op zaterdagochtend hadden we verse broodjes. Werd allemaal keurig geregeld.

00:54:41

Interviewer: Iemand ging dan wel de bunker uit?

00:54:45

Henk Scheltens: Dat was dan onder toestemming van ons.

00:54:47

Interviewer: En qua recreatie, er stond een televisie? Werd er ook gekaart of was er een radio?

00:55:04

Henk Scheltens: TV was er. We konden allerlei tv-uitzendingen bekijken. Er zat een videorecorder bij. Dat was tijdens een oefening in de grote ruimte. De mensen waren ook wel een beetje moe. Waren pittige opdrachten die ze moesten doen. En dan waren ze blij dat ze dan even konden zitten. Even tv kijken ofzo. Maar was niet zo dat er eentje naar de hometrainer ging om de luchtvoorziening te laten draaien.

00:55:55

Interviewer: U vond het niet lastig om zo lang onder de grond te zitten zonder daglicht?

00:56:04

Henk Scheltens: Je was zo bezig. Constant had je het hartstikke druk. Dan gaat de tijd heel snel. Ik weet niet over hoe het 14 dagen zou zijn geweest. Maar 48 uur of drie dagen aan 72 uur, dat is zo voorbij. Zeker als je het druk hebt. Iedereen had wel wat te doen.

00:56:32

Interviewer: Kunt u nog misschien nog iets anders bedenken?

00:56:36

Henk Scheltens: Wat wel bijzonder was, was die gang die gemaakt is. Een stuk beton wat eruit gezaagd is om de mensen bij de slaapzalen niet uit hun slaap te houden. Er waren er twee die waren nogal luidruchtig als ze binnenkwamen. Hele gezellige mensen, maar als je ligt te slapen is dat niet prettig natuurlijk. Dat was wel heel bijzonder. Ik heb gezien hoe het eruit is gezaagd. Dat is zo'n dikke betonnen muur, dat is een hele klus. Voor de rest gelukkig geen

rare dingen, geen ziektes of ongelukken. Wel geoefend natuurlijk. Met de brancard naar buiten tussen alle deuren door zien te loodsen.

00:57:58

Interviewer: We hadden nog een lijstje met namen. Zijn er nog mensen die je kent?

00:58:11

Henk Scheltens: Dit zijn leden van de instandhoudingsdienst, dat was toen geïnventariseerd voor de reünie.

00:58:30

Interviewer: We wisten nog niet helemaal zeker of er onder de KPN locatie aan de Heul ook nog iets van een bunker zou zitten. Via meerdere bronnen vernomen dat die er niet was.

00:58:49

Henk Scheltens: Er was wel een voorziening, maar die was niet onder de grond. Een noodcommunicatie voorziening. Het was alleen niet onder de grond. Was wel afgesloten. Daar was wel een aparte ruimte, maar ik kan me niet herinneren dat daar een bunker zat. Ik zou het niet weten. Daar zit niets volgens mij. Er heeft iets gezeten, dat weet ik wel, maar dat is niet bomproef en ook niet met van die sluisdeuren. Het is nu gesloopt.

01:01:45

Interviewer: Weet u nog andere locaties in Alkmaar? U heeft met iemand gegolft?

01:02:06

Henk Scheltens: Ja, dat was Dennis de la Fuente.

01:02:10

Interviewer: Wat was zijn functie?

01:02:12

Henk Scheltens: Dennis was van het versterkingsstation. Iemand die nog iets zou kunnen zeggen is Hans Appel, de man van de techniek. Die staat ook op de lijst. Die woont in Elburg. Hij is wel op de reünie geweest.

01:03:12

Interviewer: We gebruiken de informatie om te verwerken in een artikel. Voor op de website van het Regionaal Archief en voor de gemeente van Alkmaar. Ik zou graag nog even uw toestemming officieel willen krijgen.

01:03:48

Henk Scheltens: Jullie mogen het gebruiken. En zou het leuk vinden om wat te zien.

01:03:50

Interviewer: Uiteraard, dat zeker. Bedankt.